

Archiv obce Kumpolec
1906 – 1945 (1947)

Inventář

Číslo EL NAD: 136
Evidenční číslo pomůcky: 199

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	9
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	10
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	10
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	10
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	11
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	12
Inventární seznam.....	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorcí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorcí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období s

ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právním obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělení (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělení byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecními rady poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělenec v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělení z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Pojmenování vsi Kumpolec, ležící zhruba 6 kilometrů východně od města Tachov, se vyvinulo z osobního jména germánského původu Gumpolt, respektive jeho genitivu Gumpolts ve slovním spojení s Hof či Dorf, nebo pouhým připojením měkčené přípony jь, ve smyslu Gumpoltův dvůr.

K dalším užívaným českým pojmenováním vsi patřily Cumpolcz, Kumpolcz, Gumpolcz, Gum Polcz, k německým Gumplitz, lidově Gumplets, Gumpolcz, Gumblicz, Kumpletz a k latinským Cumpolcz, Kumplcz, Cumpolecz.

Kumpolecké zboží se zřejmě od svých počátků dělilo na dvě části. První disponovali bohatí tachovští měšťané, kteří s ní vzájemně čile obchodovali, neboť ves často střídala svoje majitele. Druhý díl získali držitelé nedaleké Lhotky, tehdy drobného panského sídla.

První písemná zmínka o vsi Kumpolec sahá do roku 1364, kdy ves náležela tachovskému měšťanovi Jindřichovi Holpriterovi. V roce 1394 se s názvem vsi pojí jméno Johanna z Kumpolce a Tisové. Dalším zmiňovaným je v roce 1413 Štěpán z Kumpolce na Studánce. V těchto letech však ves zřejmě vlastnil další tachovský měšťan jménem Mikuláš, který zemřel v roce 1414. Po něm následoval Zikmund Šisma. V roce 1420 se lze dočíst o jistém Šillinkovi z Kumpolce. Po krátké časové odmlce následuje zmínka o tom, že v roce 1454 zemřel majitel vsi Věnceslav z Tachova, po jehož úmrtí se o dědictví vedl dlouholetý

spor ukončený teprve v roce 1491, kdy majetek získali bratři z Hojnestu. V roce 1519 se ve vztahu k vlastnictví vsi připomíná osoba Andrese Weinczirlea z Kumpolce. Zanedlouho poté získal ves Vilém Kfelíř ze Zakšova, který v roce 1533 vedl soudní při s dalším (lhoteckým majitelem) vlastníkem sporných pozemků v Kumpolci, Linhartem Rendlem z Úšavy a ve Lhotce, jinak na Fuklzonku. Vilém Kfelíř odprodal svůj díl v roce 1534 Hanušovi Pluhovi z Rabštejna, majiteli panství v Kočově. V roce 1547 držel panství Kočov Kašpar Pluh z Rabštejna, který se však postavil do čela protihabsburského povstání v témže roce a všechn jeho majetek propadl konfiskaci. V letech 1547 – 1549 náleželo panství Kočov pod správu Královské komory. Tento stav trval do roku 1549, kdy jako zástavu získal panství Kočov Heinrich Schilling. V roce 1557 obdržel zástavu na kočovské zboží Florián Gryspek z Grysbachu a na Kaceřově. Zřejmě pro neplacení závazků rodu pánů z Grysbachu, převedl císař, v roce 1599, zástavu panství Kočov na stěžovatele u císařského stolce Jana Millnera (uváděného také jako Müllera), který si stěžoval na nesplacené pohledávky, které mu zástavní držitelé kočovského panství neuhradili. Pravděpodobně po dohodě a uvolení se dluh postupně splácet, získali Grysbachové panství Kočov zpět, a to dokonce dědičně. Společnými majiteli jmění se v roce 1601 stali bratři Karel, Ferdinand, Jan Jiří a Blažej. V roce 1602 zakoupil panství Kočov Bedřich Šlik z Lokte na Plané a utvořil z něj trvalou součást panství Planá. V pozdějším období bylo toto panství známé pod souhrnným názvem panství Planá – Kočov. Díl vsi Kumpolec přešel pod správu panství Planá současně s majetkem v Kočově. Panství Kočov se stalo trvalým příslušenstvím panství Planá a to zůstalo v majetku rodu Šliků do roku 1665, kdy jej zakoupil, již značně zadlužený, Jáchym ze Sinzendorfu. Starý rakouský rod Sinzendorfů si majetek podržel do roku 1822, kdy zemřel jeho poslední příslušník. O pozůstalost se vedl dlouholetý spor, z něhož vzešel vítězně Jan Václav, hrabě Nostitz Rieneck. Nárok, vzniklý již v roce 1823, byl úředně stvrzen v roce 1827. Ves Kumpolec dosáhla konce patrimoniální správy právě ve vlastnictví tohoto rodu. Šlechtický rod Nostitzů zůstal vlastníky panství až do roku 1945.

Druhý, patrně rozsáhlejší díl vsi Kumpolec tvořil příslušenství dvora ve Lhotce. Ve 14. století, přesněji v roce 1374, vlastnil lhotecké zboží Racek ze Lhoty, po něm kolem roku 1379 Pavlík ze Lhoty. Následuje poměrně dlouhá časová odmlka a teprve v roce 1519 vystupuje jako majitel vsi Martin Rendl z Úšavy a ve Lhotce, jinak na Fuklzonku. Jeho syn, Linhart Rendl prodal v roce 1557 ves Janovi Erazimovi ze Švamberka na Boru. Po jeho smrti získala ves jeho manželka Kunka. V roce 1606 prodal ves Jiří Ernreich ze Švamberka Potencióňe ze Švamberka. Na kratší časový úsek získali vlastnictví lhoteckého zboží Gutštejnové. V roce 1653 koupil ves s příslušenstvím Křištof Jonáš Tucher ze Šoberova. Tucherové tento majetek odprodali roku 1712 Janovi Fabiánovi Perglarovi z Perglasu, který statek ve Lhotce připojil ke svým sousedním statkům v Tisové a Trnové. Všechny tři statky, Tisovou, Trnovou a Lhotku (včetně dílu vsi Kumpolec), zakoupil v roce 1802 kníže Alfréd I. z Windischgrätzu a připojil je k panství Tachov, které si rod Windischgrätzů podržel do roku 1945.

V roce 1850, tedy na sklonku patrimoniální správy, byly díly vsi Kumpolec správně spojeny v jeden celek a ves přičleněna pod správu politického a soudního okresu v Plané.

Katastrální území vsi Kumpolec tvořila ves stejného názvu společně s osadou Lhotka.

Do roku 1862 patřil Kumpolec pod Krajský úřad v Chebu a současně od roku 1850 pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Plané. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Kumpolec se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Planá (zůstala v něm až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Planá, jehož součástí byla též obec Kumpolec. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868,

kdy bylo znovu obnoveno Okresní hejtmanství v Plané. Po připojení k německé „Třetí říši“ okres Planá zanikl a obec spravoval tzv. Landrát v Tachově.

Vzhledem k okolnosti, že v materiálech archivního souboru AO Kumpolec se zachovaly dvě knihy protokolů ze zasedání obecního zastupitelstva, rady a finanční komise (inv. č. 1, inv. č. 2) z let 1906 – 1924 a 1925 – 1937, představuje konstrukce činnosti obecní samosprávy, alespoň v daných letech, snazší úkol. Podařilo se například sestavit kompletní přehled představených obce (starostů) z tohoto období. Z uvedených záznamů také vyplývá, že obě lokality (obec Kumpolec a osada Lhotka), zaujímaly rovnocenné postavení ve vztahu ke správní důležitosti. Nejenže docházelo k takřka pravidelnému střídání míst konání schůzí obecního zastupitelstva (dominantnější postavení z hlediska četnosti přesto zaujímala obec Kumpolec), ale tato alternace se dotkla rovněž obsazování postu starosty. Jedná se o ojedinělý způsob výkonu obecní samosprávy v rámci tehdejšího politického okresu Planá, kde se jinak vůči zástupcům podřízených osad často postupovalo diskriminačním způsobem, z hlediska volebních nároků do zastupitelstva obcí především.

Pozoruhodným svědectvím toho, že obec Kumpolec založila a vedla obecní pamětní knihu, je zápis ze zasedání obecního zastupitelstva, pořízený dne 21. května 1927. Shromáždění radní si ze svých řad zvolili místní výbor (ve složení Johann Schmutzer, Johann Preinl, Josef Pittner), který měl dohlížet na správnost a regulérnost prováděných zápisů. Vedením knihy byl pověřen obecní učitel Hans Schrott. Předešlé údaje dokazují, že obecní kronika skutečně existovala, v současném archivním souboru se však nenachází.

Následuje přehled obecních starostů.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Josef Martin	1906	1908
Johann Zimmert	1909	1912
Georg Stumpf	1912	1915
Johann Preinl	1915	1923
Andreas Seitz	1923	1924
Johann Schmutzer	1924	1927
Johann Weidl	1927	1931
Anton Sickert (Sicker)	1931	1937
Richard Preinl	1938	1945

K výše uváděnému přehledu starostů lze doplnit, že v některých případech se osoba nejvyššího představeného obce měnila v rozporu se zákonnými nařízeními. Příčiny tohoto jednání však zůstávají neznámé, neboť v jinak pečlivých zápisech ze schůzí obecního zastupitelstva a rady nebyly uvedeny objasňující důvody.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

V zápise z odborné archivní dohlídky spisovny MNV Kumpolec, pořízeného dne 18. prosince 1953, je uvedeno, že pověřený zástupce ONV Tachov společně s předsedou MNV prohledali spisovnu MNV a pro trvalou archivní úschovu byly vybrány: kniha ze zasedání obecního zastupitelstva rady a finanční komise Kumpolec 12. února 1925 – 5. května 1944 (v současnosti kniha končí zápisem z 18. ledna 1937, nelze vyloučit pozdější ztrátu či poškození v okresním archivu, viz EL JAF), kniha ze zasedání obecního zastupitelstva, rady a finanční komise Lhotka 1906 – 1936 (mylná identifikace původce a nesprávná datace, správně Kumpolec s datací 1906 – 1924), podací protokol Lhotka 1941 – 1945 (mylná identifikace původce, správně Kumpolec), podací protokol Kumpolec 1933 – 1936, protokol hasičstva Lhotka 6. ledna 1900 – 22. ledna 1939, seznam příslušníků hasičstva Lhotka 1900 – 1937, seznam příslušníků hasičstva Kumpolec 1912 – 1936 (po převzetí do okresního archivu založen vlastní archivní soubor s názvem Dobrovolný hasičský spolek Kumpolec EL NAD 433), rozpočty obce Kumpolec 1930, 1931, 1933, 1937, rozpočty chudinského fondu Kumpolec 1931, 1932, 1933, 1934, 1936, 1937, rejstřík domovských listů 1880. Všechny tyto spisy byly ponechány ve spisovně.

Dne 22. května 1955 proběhla na MNV Kumpolec další prohlídka spisovny a podařilo se zjistit, že od předešlé dohlídky (viz odstavce výše) zmizel rejstřík domovních listů z roku 1880 a seznam příslušníků hasičstva Lhotka z let 1900 – 1937. V tomto zápise je uvedena poznámka, že se v obci nenachází německá kronika, avšak odpovědný předseda MNV přislíbil, že ještě jednou prohledá budovu svého pracoviště.

Dne 25. října 1955 urgoval okresní archivář pověřeného zaměstnance MNV Kumpolec kvůli příslibu pátrání po obecní kronice. Na uvedenou urgenci neobdržel odpověď.

Na EL JAF archivního souboru AO Kumpolec (číslo přírůstku 25, dne 22. května 1955), zavedeném k 1. říjnu 1958, zbyly z původních pěti evidenčních jednotek (3 knihy, 1 kartón, 1 podací protokol) pouze dvě (kniha zápisů ze schůzí a podací protokol). Úbytek původního stavu je do karty poznačen tužkou. Zjevnou příčinou dodatečné korekce evidenčních jednotek archivního souboru AO Kumpolec bylo vytvoření nového archivního souboru pod názvem Archiv obce Lhotka (EL JAF 421), kam byla část vyjmutých archiválií přesunuta. Nelze ovšem určit, z jakého důvodu se zpracovatelé tohoto archivního souboru domnívali, že AO Lhotka existoval, navíc všechny vyčleněné materiály patří jednoznačně do archivního souboru AO Kumpolec.

Při revizi archivních souborů AO Kumpolec a AO Lhotka, dne 7. prosince 2000, byly materiály obou těchto souborů sloučeny. Archivní soubor AO Lhotka (EL JAF 421) byl zrušen.

V archivním souboru byl ponechán podací protokol obce Kumpolec (inv. č. 4) z let 1941 – 1945 (1947). Horní časová mez knihy naznačuje, že by měla být přesunuta do archivního souboru MNV Kumpolec. Vzhledem k tomu, že záznamy z doby německé obecní samosprávy tvoří podstatnou část všech zápisů v knize, bylo by neúčelné přesouvat knihu do funkčního období českého původce a vytvořit tím navíc zcela nový archivní soubor s názvem MNV Kumpolec, který doposud neexistoval.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Materiál archivního souboru AO Kumpolec pochází z let 1906 – 1945 (1947). Jedná se o dvě úřední knihy, dvě registraturní pomůcky a jeden kartón písemností s celkovou metráží 0,17 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných písemnostech užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají archiválie I. a II. kategorie.

K vnitřní skartaci nebyly navrženy žádné písemnosti.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý. Pouze podací protokol (inv. č. 3) je rozpadlý a bez desek. Vzhledem k tomu, že torzo knihy je ze dvou třetin vedeno na listech o větším formátu a zbytek na listech formátu menšího, lze se domnívat, že tento stav odpovídá stavu při zavedení knihy německým původcem.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Archivní soubor AO Kumpolec je zajímavou sondou do vývoje německé samosprávy dvou, velikostně prakticky totožných obcí (Kumpolec, Lhotka) a principem pojetí výkonu obecní samosprávy zcela vybočuje z běžných měřítek v rámci celého politického okresu Planá. Přestože výkonem správy byla pověřena obec Kumpolec, za celou dobu tohoto soužití se zde neprojevila takzvaná diskriminační politika (v totožných případech v kraji jinak naprosto obvyklá a běžně uplatňovaná) vůči osadě Lhotka. Je možné se o tom přesvědčit v zápisech ze zasedání obecního zastupitelstva, rady a finančních komisí (inv. č. 1, 2), kde je rovnoprávnost obou vsí jasně srozumitelná.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v červnu roku 2007 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 18. prosince 2007

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Adressbuch Heimatkunde, Führer, Sagenschatz für den politischen Bezirk Plan – Weseritz und Umgebung, Planá 1926

Zdeňka Hledíková, Jan Dobeš, Jan Janák, Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost, Jihlava 2005

Zdeněk Martínek, Archiv obce, Archivní časopis, roč. 49, 1999

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland, Haida s. d.

Antonín Profous, Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny, Díl II. CH – L, Praha 1949

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, Vídeň 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, Vídeň 1864

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970, Praha 1978

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1920

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1933

August Sedláček, Místopisný slovník království českého, Praha 1998

Seznam míst v království Českém, Praha 1913

Státní oblastní archiv v Plzni, Průvodce po archivních fondech, svazek 3 Praha 1976

Über Grenzen hinweg, Geschichte, Land und Leute des Plan – Weseritzer Bezirkes Tirschenreuth und Mährling, Tirschenreuth 1984

Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, Praha 1849

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	nacionálněsocialistická německá strana dělnická (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)
ONV	okresní národní výbor
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Obecní úřad od roku 1850 – 1945**Úřední knihy****Knihy všeobecné správy obce**

1	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva	1906 – 1924	K 1
	Kniha zápisů obecní rady	1906 – 1924	
	Kniha zápisů finanční komise	1906 – 1924	
2	Kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva	1925 – 1937	K 2
	Kniha zápisů obecní rady	1925 – 1927	
	Kniha zápisů finanční komise	1925 – 1927	
	Kniha zápisů obecní rady	1906 – 1924	viz K 1
	Kniha zápisů obecní rady	1925 – 1927	viz K 2
	Kniha zápisů finanční komise	1906 – 1924	viz K 1
	Kniha zápisů finanční komise	1925 – 1927	viz K 2

Spisový materiál**Registraturní pomůcky**

3	Podací protokol (torzo)	1933 – 1936	R 1
4	Podací protokol	1941 – 1945 (1947)	R 2

Obec a její správa

5	Nařízení a pokyny došlé od okresní jednatelské komise	1923 – 1924	N 1
6	Zavedení obecních řádů na základě připojení k německé říši	1939	N 1

Správa obecního majetku

7	Oznámení týkající se přijetí obecního rozpočtu	1922 – 1942	N 1
8	Rozpočet obce (2 kusy)	1930	N 1
	Rozpočet obce (3 kusy)	1931	N 1
	Rozpočet obce	1933	N 1
	Rozpočet obce	1937	N 1
9	Rozpočet chudinského fondu (4 kusy)	1931	N 1
	Rozpočet chudinského fondu	1932	N 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
	Rozpočet chudinského fondu (2 kusy)	1934	N 1
	Rozpočet chudinského fondu	1935	N 1
	Rozpočet chudinského fondu	1936	N 1
	Rozpočet chudinského fondu (3 kusy)	1937	N 1
Péče o veřejné ústavy a zařízení			
10	Výzva k úhradě za příslušníka obce stran jeho domovské příslušnosti	1923	N 1
Záležitosti daňové a katastrální			
11	Výměra pozemkové daně	1928 – 1939	N 1
12	Pozemnostní arch	s. d.	N 1

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Kumpolec
Značka archivního souboru:	AO Kumpolec
Časový rozsah:	1906 – 1945 (1947)
Počet evidenčních jednotek:	5 (2 úřední knihy, 2 podací protokoly, 1 kartón)
Počet inventárních jednotek:	12
Rozsah bm:	0,17 (0,03 úřední knihy, 0,02 podací protokoly, 0,12 kartón)
Stav ke dni:	18. prosince 2007
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	16
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl